



**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

GIULIANO
DA EMPOLI

Vremea prădătorilor

Traducere din franceză și note de
CRISTIAN PREDA

HUMANITAS
fiction

Redactor: Raluca Popescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Dragoș Dumitrescu, Veronica Dinu

Tipărit la Livco Design

GIULIANO DA EMPOLI
L'HEURE DES PREDATEURS
Copyright © Éditions Gallimard, Paris, 2025
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2025,
pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DA EMPOLI, GIULIANO
Vremea prădătorilor / Giuliano da Empoli; trad. din franceză
și note de Cristian Preda. – București: Humanitas Fiction, 2025
Conține bibliografie
ISBN 978-606-097-645-5
I. Preda, Cristian (trad.; note)
004
32

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

*Printre eroii ale căror vieți sunt descrise
de Plutarh, gentilomii sunt destul de rari.*¹

Curzio Malaparte

1. Curzio Malaparte, *Tehnica loviturii de stat*, traducere de Mihaela Gliga, cu o prefață a autorului, Nemira, București, 1996.

Atunci când veștile despre debarcarea lui Hernán Cortés au ajuns în capitala Imperiului Aztec, Moctezuma II¹ și-a chemat de îndată sfătuitoarii cei mai apropiați. Ce putem face cu acești oaspeți, sosiți pe neașteptate, de cine știe unde, la bordul unor ciudate orașe plutitoare?

Unii au fost de părere că intrușii ar trebui goniți fără întârziere. Armatelor imperiale nu le-ar fi fost greu să masacreze câteva sute de inși obraznici, care îndrăzniseră să calce neinvitați pe pământul Triplei Alianțe². Ceilalți au zis „da, dar“. În primele relatări

1. Moctezuma II (1466–1520), cunoscut și ca Moctezuma sau Motecuhzoma Xocoyotzin, a fost ultimul împărat al Imperiului Aztec.

2. Tripla Alianță sau Tripla Alianță Aztecă e numele unei înfrățiri între orașele Tenochtitlan, Tlacopan și Texcoco, care a funcționat între 1428 și 1521. Conchistadorul Hernán Cortés a ajuns în Tenochtitlan în august 1519, devenind apoi guvernatorul Noii Spanii.

despre respectivii străini, li se atribuiau puteri supranaturale. Se zicea că îmbrăcămintea lor de metal, ce-i acoperea din cap până-n picioare, ar putea opri până și cele mai ascuțite săgeți. Călăreau niște ditate mai animale, ce semănau cu cerbii și care li se supuneau fără să crâcnească. Dar, mai ales, ei erau stăpâni pe suflul focului și pe tunetul unor țevi cu care îi omorau pe toți cei care nu se supuneau voinței lor. Să fi fost oare nu barbari netrebnici, ci niște zei? Nu cumva căpetenia lor albă, cu barbă și cu o cască strălucitoare era chiar zeul alungat, șarpele cu pene Quetzalcóatl¹ întors printre ai săi?

Prins între cele două opinii ca într-o menghină, împăratul a făcut ceea ce orice politician face dintotdeauna în asemenea situații: a hotărât să nu hotărăscă. Le-a trimis străinilor o solie și multe daruri, ca să-i impresioneze cu măreția domniei lui, dar le-a zis și să nu cumva să se îndrepte spre capitală. Rezultatul? E cel care decurge mereu din asemenea situații: vrând să evite războiul cu prețul dezonoarei, Moctezuma a avut parte și de dezonoare, și de război.

În ultimele trei decenii, responsabili politici din democrațiile occidentale s-au purtat, în fața conchistadorilor *tech*, la fel ca aztecii din secolul al XVI-lea. Confrunțați cu tunetele și fulgerele Internetului, ale

1. Zeitate din cultura aztecă înfățișată ca un șarpe cu pene și căreia i se atribuiau crearea porumbului, dar și a calendarului.

rețelelor sociale și ale inteligenței artificiale, ei s-au lăsat dominați, sperând ca o sclipire din magia acestora să se răsfângă și asupra lor.

Nu mai știu de câte ori mi-a fost dat să asist la asemenea ritualuri de umilire. Scena se repetă absolut la fel în orice capitală. Oligarhul coboară din avionul său privat, iritat că trebuie să-și piardă timpul cu un șef de trib prăfuit, în loc să-l consacre unei experiențe post-umane mult mai folositoare. După ce-l primește cu mare pompă, într-un salon poleit cu aur, pentru o foarte scurtă întrevedere la care s-a îndurat oligarhul, politicianul se miloghește de el să-i sponsorizeze un mare centru de cercetare sau un laborator de inteligență artificială, mulțumindu-se la sfârșit cu un selfie, făcut în mare grabă.

La fel ca pe Moctezuma, docilitatea nu i-a salvat de la pieire pe guvernanții noștri: după ce s-au prefăcut că le respectă autoritatea, câtă vreme erau în inferioritate, conchistadorii și-au impus încet-încet dominația. Azi trăim în vremea prădătorilor, iar felul cum evoluează lucrurile anunță peste tot o epocă în care totul se va decide doar prin foc și sabie.

Cartea de față consemnează ceea ce se petrece, din perspectiva unui scrib aztec și cu mijloacele lui – mai degrabă prin imagini decât prin concepte –, cu scopul de a surprinde ultima suflare a unei lumi care astăzi se năruie și apăsarea de gheață a alteia, care-i ia locul.

Patru bărbați în costume maro îl însoțesc pe președintele Autorității Palestiniene. Unul dintre ei este ceva mai înalt decât ceilalți, altul e mai corpulent, dar toți au părul cărunț, pielea tăbăcită, un chip obosit de birocrați sau de foști luptători ajunși birocrați. Când se așază, pantalonii li se ridică și li se văd șosetele gri prea scurte și pantofii ieftini. În timp ce Abbas își recită monologul despre tragedia în curs de desfășurare, bărbații în maro stau înlemoniți, cu niște fețe care exprimă, absolut toate, un vag regret¹. La un moment dat, șeful lor face o paralelă între războaiele din 1948 și din 1967, care au obligat sute de mii de palestinieni să plece în exil. Cine știe unde se aflau cei patru pe-atunci? Nou-născuți, apoi adolescenți, au fost aruncați încoace și

1. E vorba despre Mahmud Abbas, președintele Autorității Palestiniene începând din 2008.

încolo de furtunile violente ale istoriei. Expresia feței lor nu se schimbă, căci sunt prea obosiți. Nu se modifică nici când președintele francez începe să vorbească. Unii dintre ei înțeleg probabil limba. Alții trebuie să aștepte traducerea făcută de interpret. Dar nimic nu pare să poată pătrunde prin zidul sfârșelii lor, cu toate că dialogul dintre cei doi șefi de stat e tot mai însuflețit.

Totul se schimbă însă după ce e rostit un singur cuvânt. O singură vorbă, una neașteptată în fluxul celor folosite îndeobște și repertoriată între milioanele de cuvinte ce se spun la asemenea întâlniri. Cum aud cuvântul, bărbații în maro se înviorază. Trupurile lor lipsite de vlagă se apleacă spre cei doi președinți și, dintr-odată, ochii le sticlesc. Își scot carnețelele, încep să ia notițe și să schimbe cu reperițiune priviri, iar bucuria le inundă ochii.

Nimeni nu întrupează mai bine decât Lula¹ „amestecul dintre un om de stat și un puști“, pe care Mérimée îl descoperea la Palmerston. E zăpăcit, îl confundă pe Macron cu Sarkozy, a văzut multe la viața lui, a dus o viață de muncitor, a luptat treizeci de ani, a ajuns în închisoare, a câștigat de două ori președinția, iar programul său Bolsa Familia a scos milioane de brazilieni din sărăcia absolută. Pe urmă

1. Lula e numele sub care e pomenit de presă Luiz Inácio Lula da Silva, președinte al Braziliei în perioada 2003–2011 și din 2023 până în prezent.

s-a prăbușit, a intrat iar în pușcărie, din pricina unui scandal absurd, apoi a fost achitat, a reînviat și, la 73 de ani, a intrat din nou în cursa pentru președinție. Nici un alt lider din lume nu se poate lăuda cu un asemenea parcurs. Lula glumește, provoacă, a văzut tot-tot, dar e încă în stare să se zborșească, să stârnească zâmbete și să emoționeze, iar de îndată ce intră într-o sală plină cu șefi de stat, o are la picioare.

La sfârșitul reuniunii, vorbește despre Haiti, despre capitala acestei țări ajunse pe mâna hoților, promite să se ocupe de ea. Președintele francez i-l prezintă pe haitianul Dany Laferrière¹. Lula e entuziast, îl pupă pe Dany, îl bate pe spate, ca pe un frate pe care nu l-a văzut de mult. „Avem aici un alt scriitor“, îi spune Macron. „Sunt doar un italian“, zic eu, cam stingher. Lula se amuză și mă consolează îmbrățișându-mă.

Garda de corp a președintelui iranian s-a așezat în fața ușii de la sala în care acesta discută cu președintele francez. Agentul echipei de securitate de la Élysée se apropie de el și-i spune: „Domnule, nu puteți sta aici.“ Iranianul nu se clintește. Francezul insistă: „Domnule, văd că sunteți înarmat, nu aveți voie, fiindcă sunteți pe teritoriul Franței.“ Iranianul se uită-n ochii lui și-i spune: „Președintele meu e înăuntru.“ Celălalt îi răspunde: „Și al meu e acolo,

1. Dany Laferrière e un scriitor născut la Port au Prince în 1953 și ales în 2013 membru al Academiei Franceze.

vă asigur că nu există nici un pericol.“ Iranianul se mută la câțiva centimetri mai încolo. Agentul american de la Secret Service se bagă și el în vorbă: „Domnule, nu puteți sta aici.“ Iranianul nu se clințește. „În plus, văd că sunteți înarmat, nu aveți voie, fiindcă sunteți pe teritoriul Statelor Unite.“ Francezul e puțin pierdut. Iranianul profită de moment ca să se întoarcă unde era cu un minut în urmă. „Domnule, nu puteți sta aici.“ Circul o ia de la capăt.

La fel cum Fabrice del Dongo nu putea vedea bătălia de la Waterloo în întregul ei¹, nici noi nu putem cuprinde Națiunile Unite dintr-o singură privire. Una e perspectiva liderilor politici, convinși că sunt motorul întregii lumii, dar cel mai adesea obligați să se adapteze la împrejurări, capabili uneori să creeze evenimente, dar nu întotdeauna cele mai fericite. Alta e perspectiva consilierilor și a emisarilor diplomatici, care își țin propria rețea și schimbă priviri complice, fiindcă știu cum stau lucrurile înainte și după, cunoscând ce se petrece pe scenă și ce nu vede toată lumea. Și alta e perspectiva gărzilor de corp, care se privesc cu ură și suferă fiindcă noțiunea de perimetru de securitate e aici o utopie.

Vă invit să luați aceste trei niveluri – lideri, consilieri, gărzi de corp – și să le înmulțiți cu 193, câte

1. Fabrice del Dongo e eroul lui Stendhal din romanul *Mănăstirea din Parma*: el se înrolează în armata lui Napoleon și participă la dezastrul bătăliei de la Waterloo.